

06.02.2012

Kj/1

§ 118

V Vuoden 2013 talousarvioehdotuksen valmistelua koskeva lähetekeskustelu

HEL 2012-001175 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

1 käydä asiasta lähetekeskustelun,

2 merkitä keskustelun tiedoksi ja

3 todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Timo Jaakkola, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 70869
timo.jaakkola(a)hel.fi
Tuula Saxholm, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 VM suhdannekatsaus 2_2011.pdf
- 2 Tuotannon suhdannekuvaaja 2011, lokakuu.pdf
- 3 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2011, marraskuu.pdf
- 4 Suhdannetilastoja 2011.pdf
- 5 Helsingin seudun suunnat 4_11.pdf
- 6 Kuntataloustiedote_4_2011.pdf
- 7 Velkaa lisää. Suurten kaupunkien talousarviot 2012.pdf
- 8 HENKILÖSTÖ JA PALKKASUMMA joulukuu 2011.pdf
- 9 Helsingin väestöennuste 2012 - 2050.pdf
- 10 Väestömuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista.pdf
- 11 Helsingin työllisyys ja työttömyys 3. vuosineljänneksellä.pdf
- 12 Miten tähän on tultu Toisenlainen tulkinta kuntataloudesta.pdf
- 13 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 4_2011.pdf

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

1 käydä asiasta lähetekeskustelun,

06.02.2012

Kj/1

2 merkitä keskustelun tiedoksi ja

3 todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

Khs toteaa, että kaupungin vakiintuneen suunnittelukäytännön mukaan Kvsto käy vuosittain seuraavan vuoden talousarviota koskevan lähetekeskustelun.

Khs toteaa lisäksi, että talousarvioehdotus vuodelle 2013 ja taloussuunnitelma vuosille 2013–2015 tulee Kvston käsittelyyn marraskuussa 2012.

Khs toteaa edelleen, että talousarvion 2013 ja taloussuunnitelman vuosille 2013–2015 laatimisohteet on tarkoitettu käsitellä Khssa maaliskuussa 2012. Laatimisohteisiin sisältyvän raamin lähtökohtana ovat aiempina vuosina olleet strategiakauden taloustavoitteet, kuluva vuoden hyväksytyn talousarvion sekä seuraavan vuoden taloussuunnitelman mukaiset menot ja tulot sekä toiminnalliset tavoitteet.

Tilinpäätösvaiheen vuoksi tiedot vuoden 2011 talouden toteumasta pohjautuvat pääosin joulukuussa julkaistuun Helsingin kaupungin talouden ja toiminnan 4/2011 seurantaraporttiin, joka on jaettu aikaisemmin.

Yleinen taloustilanne

Taloussuunnitelman vuosien 2013–2015 taloussuunnitelmaa ajatellen ovat hyvin epävarmoja kansainvälisen velkakriisin vuoksi. Euroalueen ja EU:n kasvu on pysähtynyt. EU:ssa kasvua hidastavat velkakriisin aiheuttama epävarmuus ja julkisten talouksien vakautustoimet erityisesti kuluva ja ensi vuonna. Tulevan talouskehityksen arvioiminen on vaikeaa. Lisääntynyt epävarmuus on heikentänyt tulevaisuudennäkymiä niin kansainvälisessä taloudessa kuin kotimaassakin.

Valtiovarainministeriön joulukuussa julkaistun viimeisimmän suhdannekatsauksen mukaan vuonna 2012 Suomen talouskasvu hidastuu vuoden 2011 noin 2,6 % tasosta. Syynä kasvun hidastumiseen on toisaalta vientikysynnän heikkous ja toisaalta lisääntyneen epävarmuuden johdosta alentunut investointihalukkuus. Vuonna 2012 kasvu on miltei kokonaan kotimaisen kysynnän varassa. BKT:n kasvuksi ennakoitaan 0,4 % tänä vuonna ja ensi vuonna 1,7 %. Kasvu hidastuu vuodesta 2011 merkittävästi. Monet ennustelaitokset

ovat ennustaneet selvästi heikompaa kasvua. Pahimmissa ennusteissa povataan jopa tuotannon laskua. Rahoitusmarkkinoilla on epävarmuutta, ja tämä saattaa heikentää entisestään talousnäkyviä nopeallakin aikataululla.

Toisaalta viimeisimpien luottamusindikaattoreiden mukaan on mm. Saksan yritysten talousluottamuksessa nähtävissä myönteisiä merkkejä.

Työttömyysaste oli vuonna 2011 keskimäärin 7,8 %:iin. Taloudellisen aktiviteetin hidastumisen seurauksena työttömyyden odotetaan valtiovarainministeriön joulukuun ennusteen mukaan nousevan. Työvoiman kysynnän laskiessa työttömyysaste nousee 8,1 %:iin, ja tehtyjen työtuntien määrän ennakoidaan supistuvan vajaan prosentin tänä vuonna. Työllisten määrä kasvoi viime vuonna 1,1 %. Vuonna 2012 työllisten määrä taas vähenee 0,3 %. Tämä näkyy matalan palkkasummakasvun myötä kunnallisverotulojen heikkenemisenä.

Kuluttajahintojen arvioidaan nousevan 2,7 % vuonna 2012. Keskeisimpien ennustetahojen inflaatioennusteet vuodelle 2012 vaihtelevat hieman yli 3 %:sta reiluun 2,5 %:iin. Vuonna 2013 kustannustason nousun ennakoidaan hidastuvan vuodesta 2012 ollen useimpien ennusteiden mukaan 2 %:in molemmin puolin. Kuluttajahintojen muutoksen ennakointi vuosille 2012–2013 on hankalaa mm. koska Euroopan keskuspankin tekemien rahapoliittisten elvyttävien toimenpiteiden vaikutuksia talouteen on vaikea arvioida.

Suomen bruttokansantuote supistui 8,2 % vuonna 2009. Talous on elpynyt vuosina 2010–2011 jyrkästä pudotuksesta, mutta vuoden 2008 tuotannon tasoa ei ole vielä saavutettu. Vuosien 2008–2009 talouskriisin aiheuttama vaje julkisen talouden tasapainoon oli niin syvä, että hallitusohjelmassa sovitut menoleikkaukset eivät todennäköisesti riitä oikaisemaan julkisen talouden alijäämää. Valtion talousarviossa valtion nettolainanotto tasaantuu, mutta esitetyt menoleikkaukset eivät näytä kääntävän lainakannan kasvuprosenttia pienemmäksi eivätkä myöskään pysäytä lainakannan kasvua. Valtion talousarvion laadintavaiheen jälkeen näkemykset talouden kehityksestä ovat heikentyneet ja tämän arvioidaan kiihdyttävän valtion lainakannan kasvua. Valtion velkaantuminen on haaste kuntasektorille, sillä valtio joutunee oman budjettinsa tasapainottamiseksi asettamaan myös kuntasektorille tiukkenevia taloustavoitteita. Suurin yksittäinen julkisen talouden leikkaus kohdistuu vuoden 2012 valtion talousarviossa kuntien valtionosuuksiin, joita leikataan 631 milj. euroa. On mahdollista, että valtio maaliskuisessa hallituskauden kehysriihessään ehdottaa uusia kuntakenttään kohdistuvia leikkaustoimia. Lisäksi vuonna 2012

talouskasvun aleneminen heikentää työllisyyskehitystä ja verotulokertymää.

Kaupungin talouden liikkumavara

Helsingin toimintamenojen kasvu ilman liiketoimintaa tarkasteltuna oli vuonna 2011 joulukuun ennusteen mukaan 2,9 %. Kasvuvauhti on alentunut edellisestä vuodesta, mutta strategiakauden alun korkea toimintamenojen kasvu on samaan aikaan toteutuneen heikon verotulokehityksen kanssa aiheuttanut sen, että kokonaisuudessaan strategiakauden tavoitteiden toteutuminen on epätodennäköistä ja edellyttää suunnitelmakaudella 2013–2015 tiukkaa taloudenpitoa.

Vuoden 2011 kaupungin talouden viimeisin toteutumisennuste on julkaistu joulukuun lopulla. Tuoreimpien tilinpäätösarvioiden mukaan talouden tasapaino toteutuu hieman ennusteessa arvioitua paremmin. Investointien tulorahoitusprosentti nousee yli 80 %:n. Vuonna 2011 toteutuneen toimintamenojen kasvun hidastumisen seurauksena ja eräiden investointien viivästymisen seurauksena kaikkea vuodelle 2011 ennakoitua lainanottoa ei ollut tarvetta toteuttaa.

Vuoden 2012 talousarvion mukainen, liikelaitokset sisältävä vuosikate 316 milj. euroa kattaa käyttöomaisuuden vuosittaisesta kulumasta vain 86 %. Investoinneista lähes puolet joudutaan edelleen rahoittamaan lainarahalla. Rahoituksellisen tasapainon ylläpitämiseksi investoinnit edellyttävät noin 265 milj. euron nettomääräistä lainaa. Vuosittaisen lisälainanoton tarve säilyy voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan myös vuosina 2013–2014.

Helsingin Energian kertyneistä pääomista on voitu viime vuosina siirtää kaupungin palvelujen rahoittamiseen vuosittain merkittävä summa rahaa. Ilman näitä tehtyjä siirtoja kaupungin talous ei olisi hyvinäkään verotulovuosina ollut tasapainossa.

Helsingin Energian kehitysohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2012. Kehitysohjelmassa esitetään Vuosaaren monipolttoainevoimalaitoksen käyttöönottoa. Kaupungin talous ei voi tukeutua tulevina vuosina entisessä määrin Helsingin Energian ylimääräisiin tuloutuksiin ylijäämän kohdentuessa laitoksen omiin investointeihin.

Talousarviossa 2012 kaupungin investoinnit ovat edelleen korkealla tasolla muun muassa uusien aluerakentamiskohteiden rakentamisen, joukkoliikenteeseen liittyvien hankkeiden ja kiinteistöjen korjausinvestointien vuoksi. Investointeja on tarkasteltu kriittisesti jo parina aiempina vuonna talousarvioiden laadinnan yhteydessä. Investointitason tuntuva alentaminen ei ole enää mahdollista, mikäli

alueiden toteutuksen eteenpäin vieminen suunnitellussa aikataulussa halutaan turvata. Kiinteistökannan korjaustarpeen vuoksi peruskorjausinvestointejaan ei voida juuri siirtää enempää.

Kaupungin lainakannan kasvun hillitseminen on välttämätöntä, jotta vuosittaiset lainanhoitokustannukset eivät nouse liian korkeiksi. Koska investointitaso on edelleen korkea eikä sitä voida alentaa tuntuvasti, toimintamenokehityksen osalta tulee jatkaa vuodesta 2010 jatkunutta menokasvua hillitsevää kehitystä. Tämä edellyttää tuottavuuden kehittämistä ja priorisointia palvelutuotannossa. Erityisesti lisäkustannuksia aiheuttavista palvelujen laajennuksista tulisi luopua.

Khs vahvistaa vuoden 2013 talousarvion laatimisohteet ja niihin sisältyvän raamin viimeisimmän tiedossa olevan taloustilanteen, verotuloarvioiden ja kaupungin talouden liikkumavara-arvioiden perusteella.

Khs toteaa, että Kvstossa nyt käytävä lähetekeskustelu on osa valmistelua. Tämän johdosta ei päätöksentekoa – lukuun ottamatta pöydällepanoa tai palautusta – tulisi Kvstossa sallia.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Timo Jaakkola, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 70869
timo.jaakkola(a)hel.fi
Tuula Saxholm, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 VM suhdannekatsaus 2_2011.pdf
- 2 Tuotannon suhdannekuvaaja 2011, lokakuu.pdf
- 3 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2011, marraskuu.pdf
- 4 Suhdannetilastoja 2011.pdf
- 5 Helsingin seudun suunnat 4_11.pdf
- 6 Kuntataloustiedote_4_2011.pdf
- 7 Velkaa lisää. Suurten kaupunkien talousarviot 2012.pdf
- 8 HENKILÖSTÖ JA PALKKASUMMA joulukuu 2011.pdf
- 9 Helsingin väestöennuste 2012 - 2050.pdf
- 10 Väestömuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista.pdf
- 11 Helsingin työllisyys ja työttömyys 3. vuosineljänneksellä.pdf
- 12 Miten tähän on tultu Toisenlainen tulkinta kuntataloudesta.pdf
- 13 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 4_2011.pdf

Tiedoksi

Lautakunnat ja johtokunnat
Virastot ja liikelaitokset